

NATUREN I ARNBJERG

December 2016

INDHOLD / VISION / FORMÅL

1 // POTENTIALER // S.3

Landskabets hovedtræk
Potentialer for øget biodiversitet / delområder

2 // GENERELLE PRINCIPPER // S.5

Muld & traktose
Græs, blomstereng, blomsterengfrø & vejledning

3 // DELOMRÅDER // S.7

- # 1 Bassinhjørnet
 - # 2 Den vestlige korridor
 - # 3 Søfronten
 - # 4 Midtengen
 - # 5 Dalstrøg midt
 - # 6 Birkelunden
 - # 7 Overdrevsskråning bane
 - # 8 Nord
 - # 9 Langs skoven
 - # 10 Øst
 - # 11 Bassinområdet
- Opsamling

4 // HELHEDSPPLAN // S.20

5 // PRIORITERING // S.21

5 // PLEJE OG DRIFT // S.22

INDHOLD

Vejledningen indeholder overordnede betragtninger og principper der beskriver eksisterende og fremtidige forhold.

Planer illustrerer derfor de overordnede tanker om delområderne og skal ikke ses som detaljerede arbejdstegninger.

Vejledningen skal være med til at tegne helheden og angive mere konkrete tiltag der kan gavne biodiversiteten i området, samtidig med at landskabet kan tilbyde en række oplevelser og rekreative muligheder.

VISION

Der er skabt en sammenhæng mellem Arnbjerg og Viborg Naturpark, i forhold til naturen og de grønne områder. Arnbjergs omgivelser – naturen og landskabet – har en sammenhæng helt ind i Arnbjerg. Biodiversiteten i byområdet er maksimalt og det nye boligområde har en bevidsthed om, at det ligger midt i en naturpark, med de muligheder som det giver naturmæssig.

FORMÅL

At give ejerne af arealerne i Arnbjerg et redskab, der kan hjælpe dem til at arbejde naturen i Arnbjergs planlagte grønne arealer

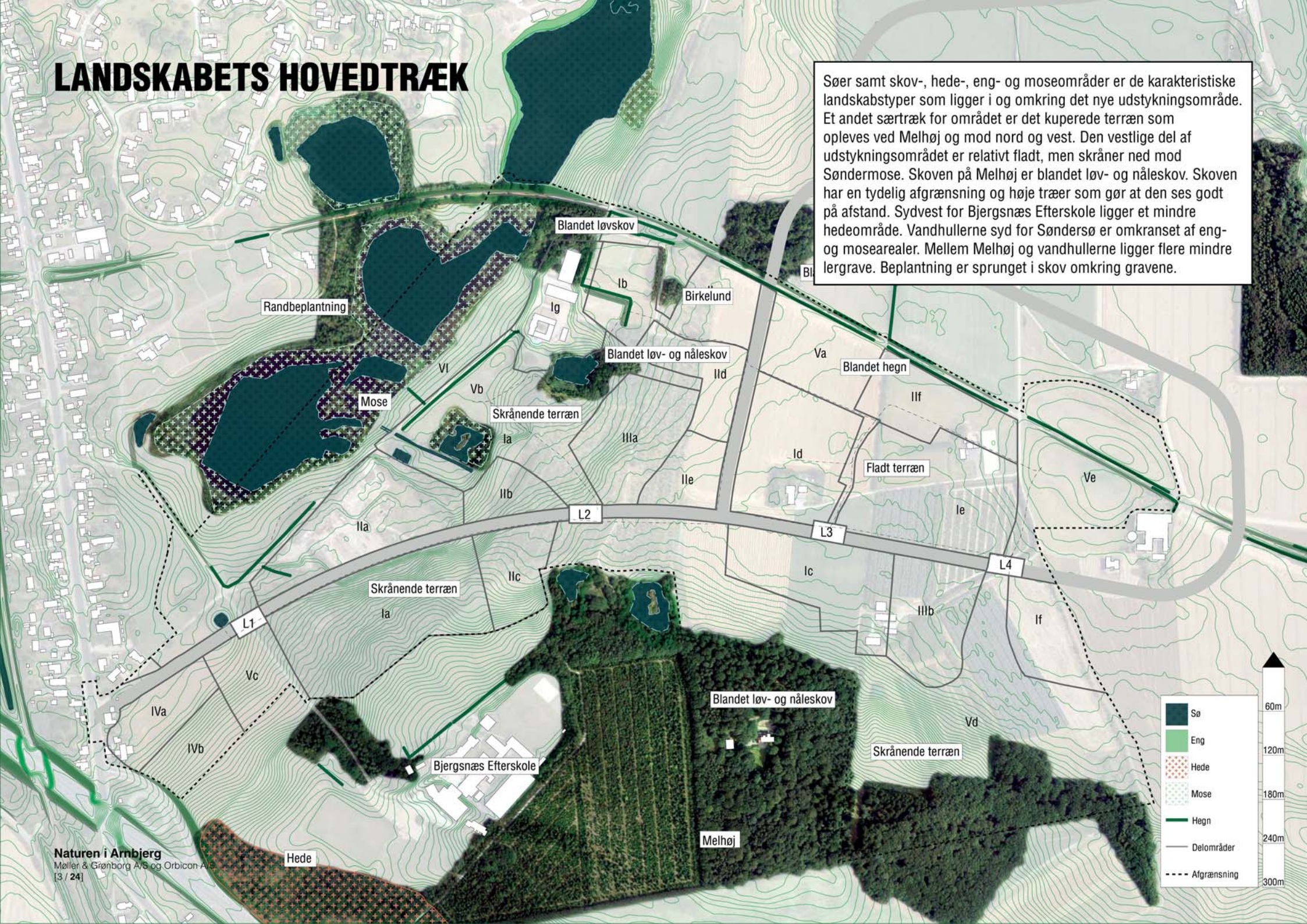
At områder i Arnbjerg, med naturpotentiale, bliver udnyttet (beplantet mv) på bedst vis, i forhold til bl.a. biodiversitet

At give konkrete ideer til at højne naturindhold og biodiversiteten i forhold til konkrete arealer

At vejlede om plantevalg, indretning, landskabstype osv.

LANDSKABETS HOVEDTRÆK

Søer samt skov-, hede-, eng- og moseområder er de karakteristiske landskabstyper som ligger i og omkring det nye udstykningsområde. Et andet særtræk for området er det kuperede terræn som opleves ved Melhøj og mod nord og vest. Den vestlige del af udstykningsområdet er relativt fladt, men skråner ned mod Søndermose. Skoven på Melhøj er blandet løv- og nåleskov. Skoven har en tydelig afgrænsning og høje træer som gør at den ses godt på afstand. Sydvest for Bergsnæs Efterskole ligger et mindre hedeområde. Vandhullerne syd for Søndermose er omkranset af eng- og mosearealer. Mellem Melhøj og vandhullerne ligger flere mindre lergrave. Beplantning er sprunget i skov omkring gravene.

POTENTIALER FOR ØGET BIODIVERSITET

- # 1 Bassinhjørnet
- # 2 Den vestlige korridor
- # 3 Søfronten
- # 4 Midtengen
- # 5 Dalstrøg midt
- # 6 Birkelunden
- # 7 Overdrevsskråning bane
- # 8 Nord
- # 9 Langs skoven
- # 10 Øst
- # 11 Bassinområdet

Illustrationen fremhæver potentialer for biodiversiteten og delområderne er udtryk for for biodiversiteten kan styrkes. Illustrationen udpeger eksisterende biotoper, som skal værnes om og mulige arealer, hvor fremtidige biotoper kan udvikle sig.

GENERELLE PRINCIPPER

Inden vi gennemgår de enkelte delområder, beskrives nogle generelle principper som gør sig gældende for flere af delområderne.

MULD

Muld er normalt uønsket på arealer, hvor man gerne vil have høj naturkvalitet, da muld er næringsrigt.

Det skyldes dels, at mulden binder næringsstofferne til sig med fysiske/kemiske bindinger, dels at store dele af mulden består af ikke-omsat organisk stof. Ved nedbrydning af det organiske stof frigives næringsstoffer.

Muldjord er derfor næringsholdig og kan i visse tilfælde være endog meget næringsholdig. Det betyder, at de plantearter, som vokser i muldjord, langt overvejende er arter, der klarer sig godt med meget næring. Disse arter har evne til at vokse kraftigt og hurtigt og udkonkurrerer dermed de mere nøjsomme arter.

Typiske arter for tørre områder med meget næring er f.eks. stor nælde (brændenælde), burre-snerre, ager-tidsel og mange højt voksende græsser såsom hundegræs og draphavre. I vådere næringsholdige områder dominerer arter som tagrør, høj sødgræs, rørgræs, mose-bunke, kvikgræs, bittersød natskygge og burre-snerre.

Alle disse arter har evne til hurtig og kraftig vækst, hvilket i de fleste tilfælde medfører en stor arbejdsindsats for at begrænse tilgroningen, enten ved slåning eller ved græsning. Arterne, der trives på muld, overgror og udkonkurrerer de mere lavt- og langsomt voksende urter og græsser, som vi ønsker på arealet. Arterne, der karakteriserer næringsfattig jord er dels er mindre arbejdskrævende, dels bidrager de i højere grad til den samlede biodiversitet, bl.a. ved deres samspil med insektlivet. Plantesammensætningen på næringsfattig jord er desuden oftest langt mere varieret end på muldjord, idet

muldjord ofte er præget af én eller ganske få højt voksende arter, der bliver dominerende og skygger de lavt- og langsomt voksende arter væk.

Muld bør derfor holdes ude af arealer, hvor man ønsker at naturindholdet skal være stort. Mulden bør samles et sted, hvor den ingen skade gør, fx hvor man enten anlægger plæne eller accepterer vækst af ovennævnte arter, eller bringes helt ud af arealet. Såfremt man vælger at placere muld i en vold/bakke eller lignende skal man være opmærksom på, at næringsstofferne i en periode vil brede sig til de omkringliggende arealer.

TRAKTOSE

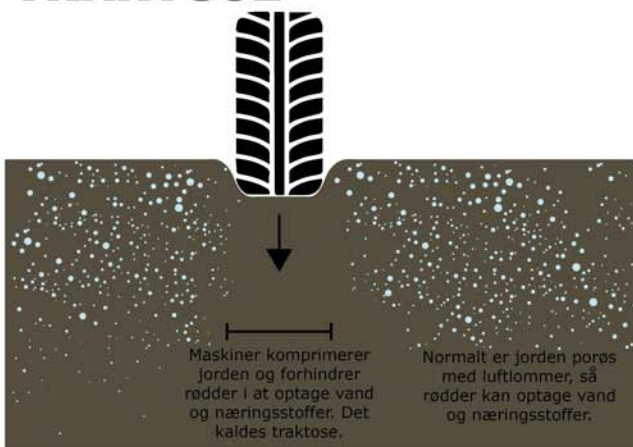

Illustration der viser princippet for traktose

MULD I DEPOT / MULDUDLÆGNING

Muld afrømmes hvor der skal etableres veje og byggeri. Når mulden er aførmet, kan den lægges i depot indtil den skal indarbejdes / udlægges senere i anlægsperioden. Muldjorden bør ikke have været udsat for forhold, der gør den uegnet til plantning, eksempelvis komprimering, som vanskeliggør eller forhindrer planternes rodvækst.

Komprimering medfører traktose og er illustreret til højre.

Muld må ikke udsættes for forhold, der medfører en vedvarende dårlig muldkvalitet og forebygges ved at:

- muld lægges i depot i tør tilstand efter aførning
- mulddepot skånes for kørsel og anden belastning
- midlertidige mulddepoter bør ikke være højere end 1,5m
- muld ikke ligger i depot mere end 2 måneder
- depotet formes så nedbør let løber af

Muld der udlægges skal være tør, smuldrende og porøs så planterne ikke hemmes af kompakt jord eller stående vand. Muldudlægning bør udføres når jorden er tør eller frosthård. Muld med et højt ler- og siltindhold (>15%) og finsandet jord kræver særlig hensyntagen da strukturen nemt kan ødelægges og der kan opstå traktose. Muldlagstykkelsen bør være 30cm i haver.

Overskydende muld bruges til at terrænregulere en svagt bølgende kant langs den nordlige side af skoven ved Melhøj. Muldtykkelsen bør ikke overstige 80 cm.

GRÆS

Der bør aldrig foretages udsåning af græs med mindre man anlægger en fodboldbane!

Ved udsåning af græsblandinger, der typisk består af få konkurrencedygtige arter (alm. rajgræs, eng-rapgræs mfl.), hindres den naturlige succession og indvandring af arter. Udsåning sker typisk i forberedt jord (muld).

Når først græsset har fået tag i arealet, er det nærmest umuligt for andre arter at indvandre og de få græsarters dominans fordres yderligere af gentagne slåninger. Græsudsåning kvæler biodiversiteten og kræver desuden mange ressourcer til vedligeholdelse. Det betyder bl.a. øget udledning af CO₂. Det er yderligere uheldigt, hvis udsåning suppleres med f.eks. kløver og lignende kvælstoffikserende arter, da næringsindholdet da øges og konkurrencen mellem arterne yderligere skævvrides.

Græs kan til nød udsås når man ønsker at hindre erosion, men det bør udelukkende ske på stærkt hældende jorder såsom diger og da kun i samråd med en biolog med

VEJLEDNING

Det anbefales at søge vejledning fra interne eller eksterne rådgivere med viden om natur og biodiversitet, eksempelvis en biolog med botanisk baggrund inden arbejderne starter. Formålet med at inddrage vejledning inden arbejderne starter er, at sikre at de eksisterende naturværdier ikke forringes under arbejderne.

BLOMSTERENG

Hvis man ønsker at etablere en blomstereng kan det ske på flere måder. Dels ved at supplere den eksisterende frøpulje, dels ved en kontrolleret omlægning. Den sidste kan f.eks. foregå som følger:

Der udsås en blomsterblanding der nøje undersøges for, hvilke arter den består af. Sammensætning af arter skal gerne afstemmes med det terræn, jordbund, pH osv. som er grundlaget. Udsåning af 3-4 separate blandinger af blomsterfrø, valgt efter jordbund og fugtighed kan derfor komme på tale i et terræn som det her omhandlede. Blandingerne bør være med naturligt hjemmehørende arter og man bør nøje vurdere, om man ved udsåning potentielt kan komme til at tilføre arealet arter, som i det lange løb vil blive problematiske.

Etableringen kunne foregå som nedenstående:

1. **Februar-marts** / Der klargøres med fræsning i det tidlige forår
2. **Marts-april** / Ca. 1 måned efter fræsning ryddes spirende ukrudtsfrø fra den eksisterende frøpulje ved afbrænding
3. **April-maj** / Udsåning af blomsterfrø
4. **Maj-juni** / Manuel rensning for ager-tidsel, grå-bynke mfl.
5. **Juni-august** / Blomstring

BLOMSTERFRØBLANDING

Eksempel på en velegnet blomsterengblanding:
Flerårig blanding bestående af 28 vilde, danske urter fra DFL. 40-60 cm høj. Frøet er indsamlet og fremavlet i Danmark. Blandingen er bedst egnet til sandet jord.

Alm. røllike, klinte, farve-gåseurt, hjertegræs, smalbladet klokke, blåklokke, nældebladet klokke, kornblomst, alm. knourt, cikorie, alm. kamgræs, slangehoved, knoldet mjødurt, fåresvingel, gul snerre, prikbladet periokon, blåhat, hvid okseøj, kællingetand, tjær nellike, trævelekroner, skov forglemmigej, merian kornvalmue, dunet vejbred, hulkravet kodriver, alm. brunelle, nikkende limurt, dagpragt stjerne, blæresmælde, moskus katost.

DELOMRÅDE 1 / BASSINHJØRNET (1500)

Område	Navn	Areal	Muld	Udlægning af mineraljord	Udsåning af egnede arter	Plantning	Evt. etablering af blomstereng	§ 3 - område
1	Bassinhjørnet	(11.500 m²)	Nej	Ja	Evt.	Nej	Nej	Ja

AREALET TIDLIGERE OG NU

Arealet består nord for den eksisterende vej af græsland, som i de seneste mange år har været brakpudset. Tidligere har der været marker i omdrift. Arealet har i dag ingen høj naturværdi.

Syd for vejen er arealet tilsvarende, men her er et lille §3 beskyttet vandhul. Vandhullet er næringsrigt og med en artsfattig flora bestående af dynd-padderok, lav ranunkel og lyse-siv.

AREALET FREMADRETTET

Vandhullet har §3 status og ændringer kan kun ske efter dispensation fra naturbeskyttelsesloven. LAR projektet indeholder en udvidelse af vandhullet og kræver en dispensation. For at styrke kontakten mellem vandhullet og det omgivende terræn, foreslås det at udforme skråningerne med mindre hældning (maksimalt 1:3 og helst 1:5).

Arealet udenom vandhullet bør blot henligge med den naturtype, der naturligt indfinder sig. Der bør ikke påføres muld og arealet kan med fordel tilføres mineraljord/sand/grus. Det foreslås at udlægge imiterede diger. Digerne kan fungere som insekthoteller og overvintringslokalitet for mindre pattedyr, padder og krybdyr. Udover variation i biodiversiteten, medvirker de til en oplevelsesmæssig variation på arealet.

Der bør ikke tilplantes på selve arealet. Der kan evt. udlægges blomsterfrøblanding i forbindelse med digerne eller der kan etableres en stribe med blomstereng op mod vejen. For at styrke den visuelle forbindelse mellem Bjergsnæs Efterskole og Viborg, plantes en række træer. Træerne skal være samme art som dem der står langs vejen længere mod syd øst.

Foto viser et eksisterende træække op mod Bjergsnæs Efterskole

Foto viser et eksempel på et jorddige

DELOMRÅDE 2 / DEN VESTLIGE KORRIDOR (1500)

Område	Navn	Areal	Muld	Udlægning af mineraljord	Udsåning af egnede arter	Plantning	Evt. etablering af blomstereng	§ 3 - område
2	Den vestlige korridor	(8.370 m ²)	Nej	(Ja)	Evt.	(Ja)	Ja	Nej

AREALET TIDLIGERE OG NU

Arealet består af tidligere omdriftsarealer, som i en længere periode mest har henstået i højt voksende næringstolerante græsser. Arealet er igen omlagt i 2015. Det er muligt at arealet i visse dele har / har haft, en mere spændende flora, som kunne gøre området til potentielt §3-natur.

På luftfotos ser det ud som om arealet tidligere har haft karakter af overdrev/eng med indslag af barjord. Det ser ligeledes ud til, at arealet har været drænet.

AREALET FREMADRETTET

Der bør IKKE påføres muld og arealet kan med fordel tilføres mineral-jord/sand/grus. Arealet udenom bør henligge med den naturtype, der naturligt indfinder sig.

På samme måde som for delområde 1, kan der med fordel udlægges imiterede diger med sten. Digerne kan fungere som insekthoteller og overvintringslokalitet for mindre pattedyr, padder og krybdyr. Udover variation i biodiversiteten, medvirker de til en oplevelsesmæssig variation på arealet. Stendigerne kan udformes som linjer, men kunne også følge terrænkurverne. Det er en fordel af digerne orienterer sig i en øst-vestlig retning af hensyn til opvarmning af stendigerne.

Der bør generelt ikke tilplantes. Man kan dog indføje et levende hegn mod vest. Dette vil afgrænse arealet mod de tilgrænsende erhvervsarealer. Hegnet bør bestå af naturligt hjemmehørende træarter (se planteliste).

Den eksisterende træække øst for vejen op til Bjergsnæs Efterskole beholdes.

Foto viser et eksempel på et levende hegn

Levende hegn

Acer campestre / Navr
Acer platanoides / Spidsløn
Corylus avellana / Hassel
Crataegus laevigata / Hvidtjørn
Malus sylvestris / Vild-æble
Sorbus aucuparia / Alm. røn
Sambucus nigra / Alm. hyld
Ulmus glabra / Skov-elm

DELOMRÅDE 3 / SØFRONTEN (3000)

Område	Navn	Areal	Muld	Udlægning af mineraljord	Udsåning af egnede arter	Plantning	Evt. etablering af blomstereng	§ 3 - område
3	Søfronten	(39.360 m²)	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja

AREALET TIDLIGERE OG NU

Søndermose er tidligere tørvegravningsområde. Arealet ned mod søernes sydøstlige kant, har i nogen omfang tidligere været dyrket og omlagt. Arealet fremstår i dag åbent om end med nogen opvækst af vedplanter specielt centralt og mod nord. Ud mod vandfladen (som er §3 beskyttet sø) findes et større areal, der er beskyttet mose. Denne beskrives at have en intakt og veludviklet fugtigbundsvegetation med indslag af almindelig sumpstrå, eng-rørhvene, nikkende- og fliget brøndsøl, kær-dueurt, kær-padderok og manna-sødgræs i de fugtige partier. Vegetationen tolkes ud fra besigtigelsesdata at være overvejende monoton, næringstolerant og artsfattig om end der givet findes partier med mere divers vegetation. Biotopen er egnet for en række arter af padder herunder spidssnudet frø, og der bør tages fornødent hensyn til denne bilag IV-padde.

Foto viser landskabet langs søen

AREALET FREMADRETTET

Der må ikke foregå nogen tilstandsændring i det §3 beskyttede areal. Søfronten bør i videst muligt omfang henligge i fred. Der må ikke plantes og der må ikke udsås. Der må ikke foregå planering, jordarbejder mm. da der er risiko for traktose og mobilisering af næringsstoffer, der kan påvirke Søndermose og den beskyttede natur. Det er et håb at vegetationen langs Søndermoses mosearealer i nogen omfang vil spredes til arealet.

PLEJE

Der kan med fordel indsættes geder til førstegangsrydning af opvækst i delområdet. Efterfølgende kan der med fordel laves en stor fold til heste- eller kvægafgræsning. Der bør ikke benyttes får, da disses fouragering hindrer opvækst af blomsterplanter og gør arealet monotont og kedeligt. Arealet bør fastholdes som et sammenhængende græsningsområde.

DELOMRÅDE 4 / MIDTENGEN (3000)

Område	Navn	Areal	Muld	Udlægning af mineraljord	Udsåning af egnede arter	Plantning	Evt. etablering af blomstereng	§ 3 - område
4	Midtengen	(23.930 m²)	Nej	(Ja)	Nej	(Nej)	Nej	Ja

AREALET TIDLIGERE OG NU

Centralt i arealet findes en mindre §3 beskyttet vandhul samt et omkransende moseareal. Moseområdet er interessant, da besigtigelsesdata angiver at vegetation har rigkærskarakter. Eventuelle ændringer i mosen, skal derfor ske under kyndig biologisk vejledning. Af interessante arter skal nævnes dynd-padderok, grå star, kær-dueurt, kær-ranunkel, næb-star, kær-snerre og sump-kællingtand. Tilstedeværelsen af de tre sidste kan indikere tilstedeværelsen af rigkær, om end tilstedeværelsen af grå star antyder fattig-kær. Arealet bør genbesigtiges af botaniker, således at stedets værdier endeligt kan vurderes og det fremadrettede potentiale kan indarbejdes. Tilstedeværelsen af en forholdsvis artsrig og spændende flora muliggør spredning fra dette areal ud i det omgivende. Samtidig må det nævnes, at arealet med §3 sandsynligvis er større end den registrerede, da der umiddelbart vest og sydvest for vandhullet og mosen ses et areal med 2 mindre vandhuller (senest på luftfoto fra 2015). Vandhuller, der ligger i sammenhæng med øvrigt registreret §3-natur skal

indgå i denne med mindre, der er noget der særskilt taler imod det. Arealet, der omkranser vandhullet har tidligere haft karakter af overdrev, men brakpudsning har gjort vegetationen noget monoton. Sandsynligvis er arealet sandet og har potentiale for etablering af sandmark eller overdrev. Som det fremgår af nedenstående figur

AREALET FREMADRETTET

Arealet binder Søndermose sammen med de bebyggede arealer længere mod øst. Det er derfor vigtigt at det holdes lysåbent og at der ikke sker nogen plantning. Da der findes en gunstig artspulje indenfor rækkevidde bør arealet i det hele taget holdes som det er nu og der bør ikke ske jordbehandling eller udsåning. Der bør laves en plejeplan, der dækker dette specifikke område samt delområde 5 i sammenhæng. Denne bør indeholde græsning med heste eller kreaturer. Det antages at der findes en mere næringsfattig jord her, end ned mod søen, og muligheden for at der kan indfinde sig en spændende overdrevsflora er til stede. Dette kan begunstiges af tilførsel af sand i terrænet.

Der skal åbnes op mod vandhullets sydlige side, således at solens stråler kan varme vandet op. Det vil give mulighed for, at visse paddearter kan yngle på lokaliteten, og vil samtidig begunstige en mere spændende lavtvoksende flora.

VAND

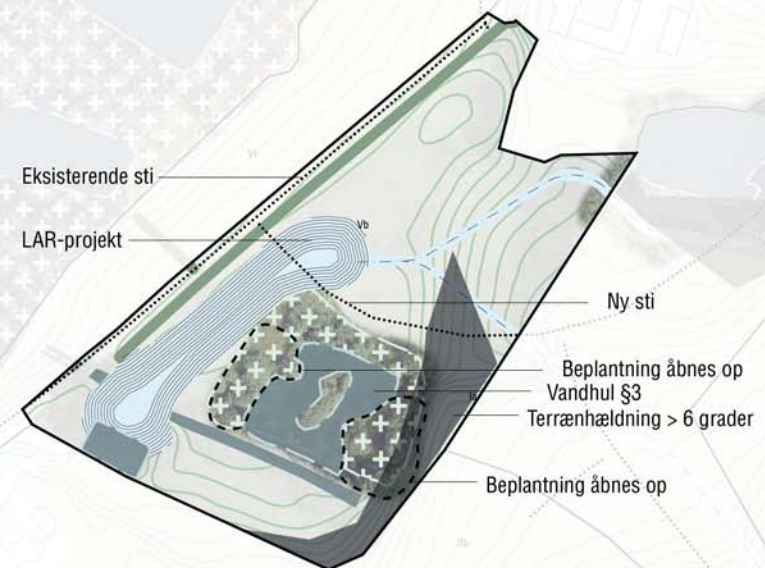
I forbindelse med LAR-projekt er der udarbejdet arbejdstegninger. Af disse fremgår følgende:

I dele af området trækkes en rende ned gennem arealet. Det kan sandsynligvis ikke ske uden jordflytning. Ved denne jordflytning bør indtænkes at muld skal bort og mineraljord skal fremstå som overjord. Der bør ikke udplantes i renden. Renden bør henligge med den naturtype, der naturligt indfinder sig. Plejen skal tilrettes en særskilt plejeplan for delområde 4 og 5 som omtalt ovenfor.

Det fremgår ligeledes af LAR-planen, at der etableres et bassin. Det gælder for dette, at det bedst muligt indtænkes i terræn, at det har lave anlæg (maksimalt 1:3 og helst 1:5). Bunden bør dækkes med sand.

Foto viser græssende kreaturer

DELOMRÅDE 5 / DALSTRØG MIDT (3000)

Område	Navn	Areal	Muld	Udlægning af mineraljord	Udsåning af egnede arter	Plantning	Evt. etablering af blomstereng	§ 3 - område
5	Dalstrøg midt	(20.420 m²)	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej	Ja

AREALET TIDLIGERE OG NU

Størstedelen af arealet har de sidste mange år henligget som nåletræskultur. Der kan derfor ikke forventes noget væsentligt bidrag til biodiversiteten fra det eksisterende. Der ses af seneste luftfoto (2015) et levende hegn, der kranser plantage mod vest (område 4).

I områdets nordlige del ligger et §3 beskyttet vandhul. Vandhullet er jf. besigtigelse næringsrigt og med en næringselskende bredvegetation af bl.a. burre-snerre, bredbladet dunhammer, bittersød natskygge og stor nælde. Der er konstateret en bestand af brune frøer, men det fremgår ikke, hvorvidt der er tale om bilag IV-arten spidssnudet frø.

Ud fra plantelisten antydes der en kraftig tilgroning. Det kunne være befordrende for dyre- og plantelivet ved vandhullet, at der skete en oprensning med fokus på det biologiske potentiale. Arbejdet skal overvåges af en biolog med indsigt i padder og botanik.

Dele af området ned mod vandhullet har stejle skrænter.

AREALET FREMADRETTET

Arealet har flere potentialer. Arealet bør henligge med den naturtype, der naturligt indfinder sig. Muldjord bør holdes væk og i videst mulig omfang afskrabes eller påføres andre steder (gerne område 9). Der kan med stor fordel udlægges mineraljord/sand for at hindre opvækst af højt voksende kvælstofelskende urter og græsser som agertidsel, stor nælde, burre-snerre, draphavre og hundegræs. Det vil samtidig minimere kravet om vedligeholdelse/drift af arealet. Opvæksten vil forventes da der typisk frigives store mængder kvælstof efter afdrift af plantager.

Der bør igangsættes græsning med heste – og eller kreaturer. Meget gerne i én samlet fold med område 4.

Der kan med fordel udlægges sten- og grusbunker. Ligeledes kan der udlægges større bunker med træ, af karakter som en væltet brændestak og med samme dimensioner. Brændestak og stenbunker/diger kan fungere som insekthoteller og overvintringslokalitet for mindre pattedyr, padder og krybdyr. Det stejle terræn øst for vandhullet bør ryddes for opvækst af vedplanter og næringselskende urter. Det er vigtigt at de ryddede materiale kommer ud af terrænet.

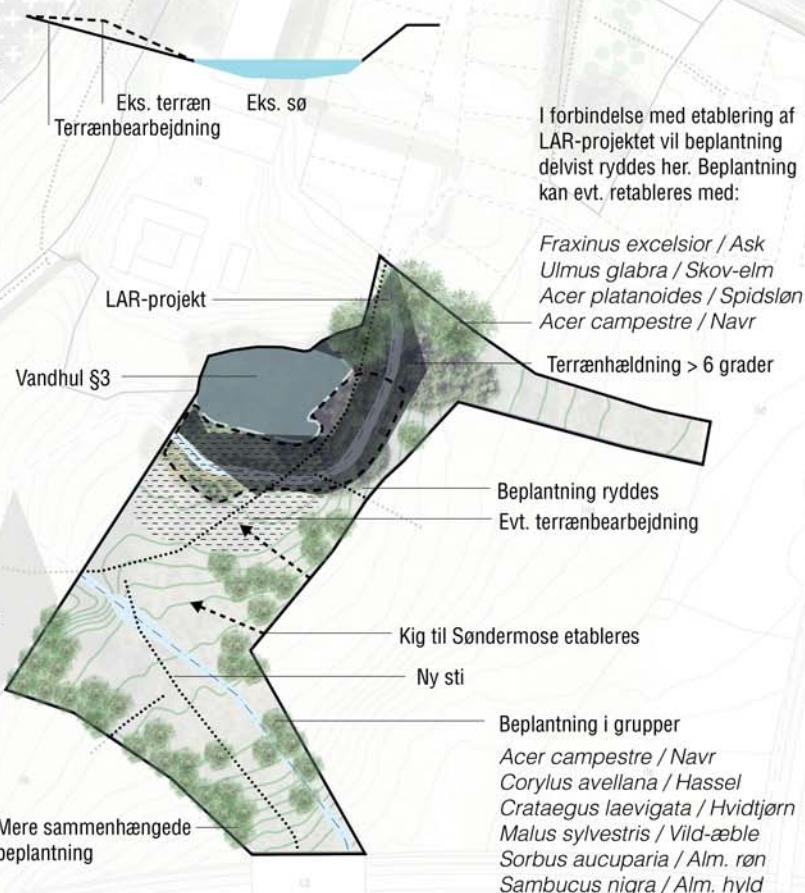
Det foreslås at etablere en sammenhængende beplantning langs byggefeltene nord for landskabstorvet mod vest. Således skabes en grøn forbindelse mellem delområde 4 og 5 samt videre syd for fordelingsvejen. Beplantningen skal ikke plantes på rækker men fremstå naturlig. På den østlige side, foreslås at plante grupper af træer og buske. På den måde etableres kig fra bebyggelsen til Søndermose.

VAND

I forbindelse med LAR-projekt er der udarbejdet arbejdstegninger. I medfør af disse skal følgende iagttages: Det synes ikke praktisk muligt, at lave en rende som anvist på illustrationen, uden at det har en negativ påvirkning af vandhullet. Derfor skal der søges en anden løsning, som ikke påvirker vandhullet negativt. Det skyldes, at en sådan sandsynligvis ikke kan etableres uden jordflytning og medfølgende destabilisering af de stejle skrænter. Ved jordflytning skal indtænkes at muld skal bort og mineraljord skal fremstå som overjord. Der bør ikke udplantes i renden. Renden bør henligge med den naturtype, der naturligt indfinder sig. Plejen skal tilrettes en særskilt plejeplan for delområde 4 og 5 som omtalt ovenfor.

TERRÆNBEARBEJDNING

En større del af området ud mod vandhullet har stor hældning (>6 grader). Vandhullets sydlige brink kan med fordel terrænbearbejdes så der åbnes yderligere op til vandhullet som vist på principsnittet nedenfor.

DELOMRÅDE 6 / BIRKELUNDEN (1500)

Område	Navn	Areal	Muld	Udlægning af mineraljord	Udsåning af egnede arter	Plantning	Evt. etablering af blomstereng	§ 3 - område
6	Birkelunden	(3.300 m ²)	Nej	Nej	Nej	(Ja)	Nej	Nej

AREALET TIDLIGERE OG NU

Arealet fremstår som en mindre lund med bl.a. vortebirk med stor afstand mellem de enkelte stammer. Arealet er blevet delvist skovet mellem 2008 og 2010 og det er resterne af det daværende skovstykke, der nu findes på arealet.

AREALET FREMADRETTET

Arealet er tænkt bibeholdt i nogenlunde samme udformning som i dag. Der vil ske naturlig indvandring af træer, som vil selvforynge det eksisterende vedplantedække. Der kan evt. suppleres med udplantning af ask. Der kan med fordel ske græsning imellem træerne, men da folden vil være meget lille er det tvivlsomt om det er praktisk muligt. Ud mod område 7 bør der friholdes for træer, da de vil skygge for de sydvendte skrån timer.

Foto viser birkelunden, november 2016

Eksisterende sti
Betula pendula / Vortebirk
Fraxinus excelsior / Ask

Ny sti
 Der skal være afstand mellem beplantning og skrån timer for at undgå skygge på baneskrån timer

DELOMRÅDE 7 / OVERDREVSSKRÅNING BANE (3000)

Område	Navn	Areal	Muld	Udlægning af mineraljord	Udsåning af egnede arter	Plantning	Evt. etablering af blomstereng	§ 3 - område
7	Overdrevsskråning bane	(12.000 m²)	Nej	(Ja)	Nej	Nej	Nej	Nej

AREALET FREMADRETTET

Der bør ikke ske jordflytning ud over det som fremgår af nedenstående. Arealet bør fremadrettet fremstå med mest muligt lysindfald mod de sandede sydvendte skråninger. Dette vil give mulighed for, at der kan fremelskes en varmeelskende flora med bl.a. blåhat, håret høgeurt, almindelig

knopurt, mark-bynke, vellugtende gulaks, vild gulerod, cikorie og arter af evighedsblomst, med dertil knyttet varmeelskende fauna som f.eks. arter af solitære bier, vejhvepse, edderkopper, sommerfugle og myrer. Næringsfattige sandarealer vil bibringe området megen biodiversitet, og vil samtidig betyde et minimum af plejeindsats. Der bør i den vestlige ende rømmes jord af, således at den nordvendte skråning ved banestien ikke skygger for den sydvendte i samme grad som i dag. Jo mere der kan tages af de nordvendte skråningsanlæg des bedre, da lysindfaldet på den sydvendte skråning derved øges. Samtidig må det sikres, at

der ikke tilplanter umiddelbart på den nordvendte skråning og i en træhøjde syd herfor.

Den sydvendte skråning skal ligeledes holdes fri af høj vegetation herunder enhver opvækst af vedplanter. Der kan dog tillades enkelte lægivende, langsomtvoksende arter som f.eks. hvidtjørn, hvis det drejer sig om enkeltindivider med stor afstand (30-50 meter) imellem.

Der kan med fordel udlægges mere sand på skrånningen, således at evt. førne dækkes. Der må gerne ske mindre opgravninger i skråningerne, således at der åbnes til mineraljorden. Det vil yderligere befordre tilgang af arter. Ligeledes kan der med fordel udlægges større sten, som vil kunne anvendes til solbadning for markfirben og andre varmekrævende arter. I den østlige ende af området skal der sikres en glidende overgang mod område 11 og at der ikke sker jordpåfyldning.

AREALET TIDLIGERE OG NU

Arealet må anses som den bedste nuværende biotop indenfor projektarealet. De sydvendte overvejende sandede skråninger ved den gamle banesti, giver mulighed for særligt varmekrævende arter, der lever i lav nøjsom vegetation. Biotopen er bl.a. egnet for markfirben, som er beskyttet efter habitatdirektivets bilag IV. I den vestlige ende ligger banen i afgravning og den sydvendte skråning er den nordligst beliggende. Mod øst ligger banen på dige, og den sydvendte skråning er den sydlige skråning.

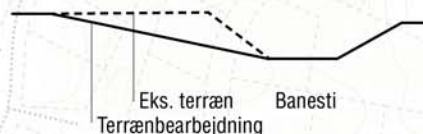
Areal der terrænbearbejdes

BEPLANTNING

Der er enkelte gamle træer langs banestien. Inden terrænbearbejdningen af skrånningen starter, besigtiges beplantningen med tanke på at bevare enkeltstående og karaktergivende træer.

TERRÆNBEARBEJDNING

Hvor banestien ligger i afgravning reguleres skrånningen så der kommer mere sollys ind til den sydvendte skråning nord for banestien. Se principsnit til højre.

DELOMRÅDE 8 / NORD (1500)

Område	Navn	Areal	Muld	Udlægning af mineraljord	Udsåning af egnede arter	Plantning	Evt. etablering af blomstereng	§ 3 - område
8	Nord	(13.250 m²)	Begrænset	(Ja)	Evt.	(Ja)	(Ja)	Nej

AREALET TIDLIGERE OG NU

Arealet syd for banestien har været udlagt til omdriftsarealer som minimum siden 1945. Der har været dyrket frem til nu. Der kan derfor ikke forventes noget væsentligt bidrag til biodiversiteten fra det eksisterende.

AREALET FREMADRETTET

Såfremt dele af arealet anvendes til parkeringsformål, som angivet på tegning – skal denne etableres med permeabel belægning. Det anbefales dog at fritholde arealet som friareal uden parkering.

Det tørre bassin, som påtænkes anlagt, skal have så lavt anlæg som overhovedet muligt, så overgangen mellem land og vand bliver størst muligt. Der kan med stor fordel udlægges sand i store dele af området og bunden i bassinet bør bestå af sand.

Der kan indtænkes plantning af frugttræer og buske, som dog ikke må skygge for bassinerne eller baneskråningen. Artsvalget fremgår af liste. Desuden kan der sættes eller udsås arter af krydderurter f.eks. mynte, merian og timian. Dele af arealet kan evt. anvendes til udsåning af blomstereng.

Der kan med fordel udlægges sten- og grusbunker på bakkerne. Stenbunkerne kan fungere som insekthoteller og overvintringslokalitet for mindre pattedyr, padder og krybdyr. Desuden kan der udlægges gamle trærødder, som yderligere vil skabe biotoper for dyrelivet. Stierne på området tænkes i form af slæde græsstier som også gavner biodiversiteten.

TERRÆNBEARBEJDNING

Arealet bearbejdes så terrænet fremstår småkuperet med mindre bakker og forsænkninger. Et areal bibeholdes som et plant areal til boldspil.

VAND

Der er planlagt et tørt regnvandsbassin i områdets centrale del. Selve bassinet skal opbygget med lavt anlæg (maks. 1:3 og gerne 1:5) og med sandbund. Dette vil give bedst muligt grundlag for indvandring af en divers vand- og sumpflora. Det lave anlæg vil sikre at overgangen mellem land og vand bliver størst muligt. Der kan med stor fordel udlægges sand i store dele af området og bunden i bassinet bør bestå af sand. Regnvandsbassinet skal dog have en tæt bund, da den er beliggende i særlig følsom vandindvindingsområde. Formentlig vil bassinet blive etableret med en tæt lermembran i bunden.

LAR-projekt

Evt. parkering

Der skal være afstand mellem beplantning og skråningstop samt bassin for at undgå skygge på baneskråning og bassin

Ny sti

Frugttræer

Areal til boldspil

Blomstereng

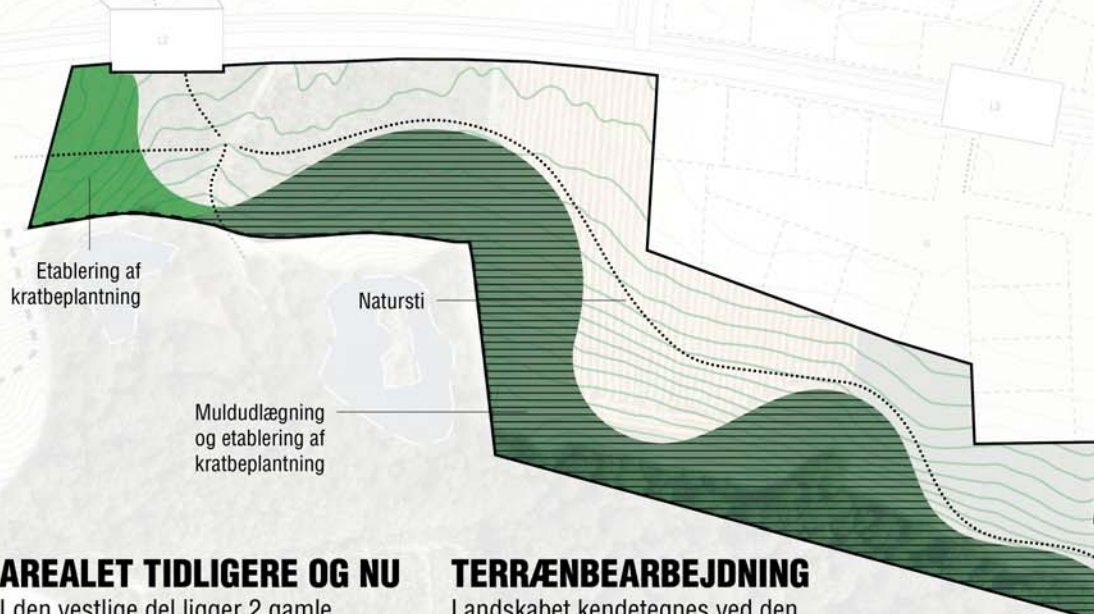
BEPLANTNING

Frugtbuske og -træer plantes på arealet til gavn for dyreliv og lokale beboere. Beplantning skal ikke plantes for tæt på skråningstop og bassin. Blomstereng etableres under beplantningen. Beplantningen er på dette areal ikke hjemmehørende, men er valgt ud fra

Corylus Lamberts Filbert
Corylus Zellernød / Hassel
Cydonia oblonga / Pærekvæde
Prunus avium / Fuglekirsebær
Prunus cerasifera Carlsen Skiødt / Mirabel
Prunus cerasifera Magda Jensen / Mirabel
Solbær Risager 21 / Solbær
Pære "Clara Frijs"
Pære "Grev Moltke"
Æble "Belle de Boskoop"
Æble "Filippa"
Æble "Ingrid Marie"

DELOMRÅDE 9 / LANGS SKOVEN (3000)

Område	Navn	Areal	Muld	Udlægning af mineraljord	Udsåning af egnede arter	Plantning	Evt. etablering af blomstereng	§ 3 - område
9	Lands Skoven	(83.270 m²)	Ja	Nej	Evt.	Ja	(Ja)	Nej

AREALET TIDLIGERE OG NU

I den vestlige del ligger 2 gamle §3 beskyttede lergrave syd for områdeudpegningen. Disse kunne indtænkes i arealet, men da de ligger udenfor arealafgrænsningen er det blot nævnt her. Skovpartierne syd for arealafgrænsningen, der består af blandede løv- og nåletræer, har ligget i området i mere end 100 år. Den østlige del er udpeget til fredskov. Arealerne nord for løvskoven skråner i hele delområdet ned mod byggefeltene længere nordpå.

TERRÆNBEARBEJDNING

Landskabet kendetegnes ved den markante skov på Melhøj samt det jævnt faldende terræn mod nord og vest. Overskydende muld indarbejdes langs skovens nordlige afgrænsning i store bløde 'tunger' der strækker sig mod nord. Der etableres skovbryn på tungerne så der skabes en naturlig overgang mellem skov og bebyggelse. På næste side ses et princip for etablering af skovbrynet. Der anbefales at inddrage en intern eller ekstern rådgiver der kan sikre at terrænets formes så det opleves naturligt, eksempelvis en landskabsarkitekt.

Større bunker med træ (beskrives nærmere under område 10)

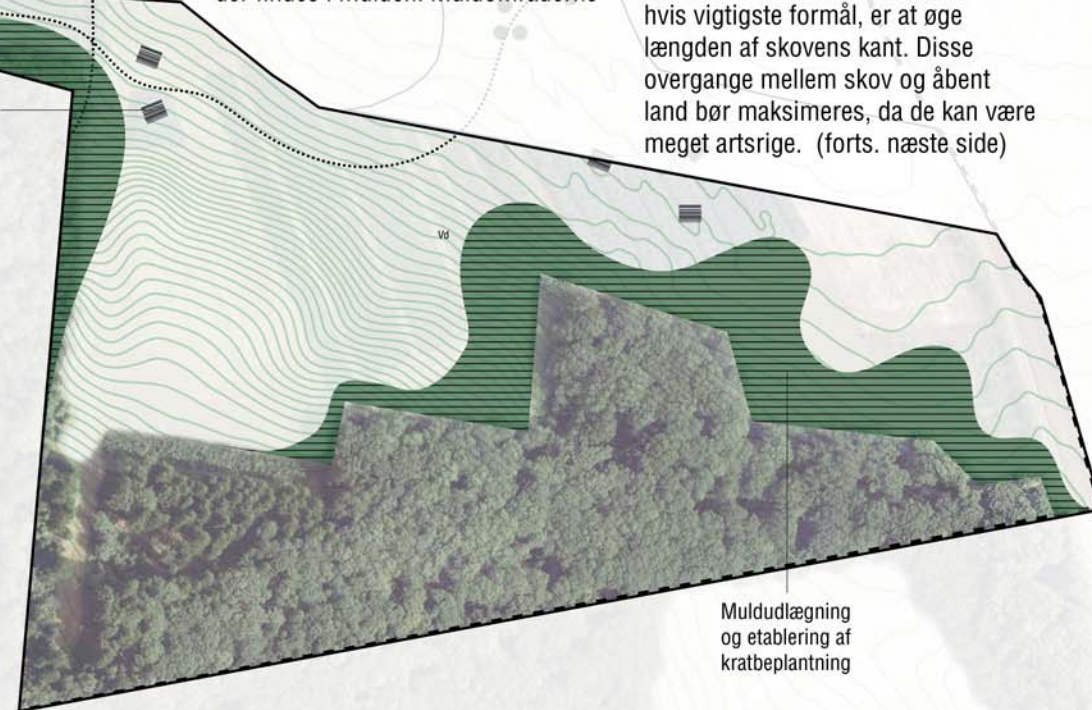
AREALET FREMADRETTET

Her kan der i den sydlige del op mod skoven med fordel placeres muld og foretages træplantning. Der var ved besigtigelsen allerede henlagt store mængder muld her. Mulden skal påføres arealet som en bred udjævning.

Det må påregnes at disse bunker som udgangspunkt får opvækst af næringskrævende urter som stor nælde, agertidsel og burrenerre på grund af de store mængder næringsstoffer, der findes i mulden. Muldområderne

bør derfor indtænkes i andet formål, da de ellers vil fremgå som plejekrævende "vildnis". I det omfang de kan lade sig gøre tænkes de derfor tilplantet med større bevoksninger af vedplanter. Der bør indgå arter, som i forvejen findes i skovene syd for, samt hvidtjørn, almindelig røn, almindelig hyld, skov-elm, ask, spidsløn, vild-æble, stilk-eg, vinter-eg, og hassel såfremt disse ikke måtte fremgå.

Ind mod skoven etableres skovbryn hvis vigtigste formål, er at øge længden af skovens kant. Disse overgange mellem skov og åbent land bør maksimeres, da de kan være meget artsrige. (forts. næste side)

Muldudlægning og etablering af kratbeplantning

DELOMRÅDE 10 / ØST (3000)

Område	Navn	Areal	Muld	Udlægning af mineraljord	Udsåning af egnede arter	Plantning	Evt. etablering af blomstereng	§ 3 - område
10	Øst	(15.630 m²)	Begrænset	(Ja)	Evt.	(Ja)	Ja	Nej

AREALET TIDLIGERE OG NU

Arealet er domineret af nåletræsbevoksning og omdriftsareal. Der kan derfor ikke forventes noget væsentligt bidrag til biodiversiteten fra det eksisterende.

AREALET FREMADRETTET

Det levende hegn ud mod øst bør bibeholdes. Desuden kan der sættes eller udsås arter af krydderurter f.eks. mynte, merian og timian.

Der kan med fordel udlægges større bunker med træ, af karakter som en væltet brændestak og med samme dimensioner. Brændestakkene kan fungere som insekthoteller og overvintringslokalitet for mindre pattedyr, padder og krybdyr.

Det foreslås at etablere en sammenhængende beplantning langs byggefeltene syd for landskabstorvet til begge sider for at skabe en forbindelse mellem delområde 10 og 11 samt videre syd for fordelingsvejen. Beplantningen skal ikke plantes på rækker men fremstå naturlig.

TERRÆNBEARBEJDNING

For at skabe et mere levende landskab etableres mindre bakker med beplantning i form af grupper af buske og træer. Blomsterfrøblanding sås på sydsiden af bakkerne.

Et plant areal bibeholdes til boldspil.

Stierne i området tænkes i form af slåede græsstier som også gavner biodiversiteten.

Sambucus nigra / Hyld
Sorbus aucupari / Alm. røn
Sorbus intermedia / Røn
Quercus petraea / Hald-eg

Større bunker af træ
(brug materiale fra hegn
fældet i forbindelse med
byggemodning)

Mindre bakker

Areal til boldspil

Blomsterengfrø

DELOMRÅDE 11 / BASSINOMRÅDET (3000)

Område	Navn	Areal	Muld	Udlægning af mineraljord	Udsåning af egnede arter	Plantning	Evt. etablering af blomstereng	§ 3 - område
11	Bassinområdet	(35.450 m²)	Nej	Ja	Evt. *	(Ja)	Nej	Nej

* i dele af området

AREALET TIDLIGERE OG NU

Arealet er beliggende både nord og syd for banestien og er planlagt med et bassin på hver sin side (der fremgår kun bassin syd for på ovenstående). Arealet gennemskæres af baneskåningen nævnt under område 7. Arealet har i årevis henlagt som græsareal, og det må antages at næringsbelastningen har været begrænset. Faktisk ser de på ældre luftfotos ud, som om arealet har haft samme anvendelse og arrondering minimum siden 1954.

I den sydlige part ses centralt en naturlig våd lavning op mod baneskråningen.

Den sydvestlige sløjfe af arealet har de seneste år været en del af en nåletræsbevoksning, og må derfor antages dels at være næringsberiget.

AREALET FREMADRETTET

Der er ud fra arealets historik gode muligheder for at kunne etablere en vegetation domineret af mindre næringskrævende lavtvoksende arter, som f.eks. normalt ses på overdrev og i eng. Derfor vil hele arealet inkl. område 7, i den tørre del, ad åre fremstå med fin naturlig overdrevsvegetation såfremt muld holdes ude og der evt. suppleres med mineraljord/sand. Det fordrer dog, at de indsættes græsning på arealet, eller evt. høslet med lette redskaber og udbringning af de slettede materiale og at arealet ikke tilføres næringsstoffer.

Arealet bør i videst muligt omfang tænkes sammen med de planlagte bassiner. Bassinet mod syd bør trækkes væk fra baneskråningen. Bassinerne skal have så lavt anlæg som overhovedet muligt, så overgangen mellem land og vand bliver størst muligt. Der kan med stor fordel udlægges sand i store dele af området og bunden i bassinerne bør bestå af sand. Regnvandsbassinet skal dog have en tæt bund, da den er beliggende i særlig følsom vandindvindingsområde. Formentlig vil bassinet blive etableret med en tæt lermembran i bunden.

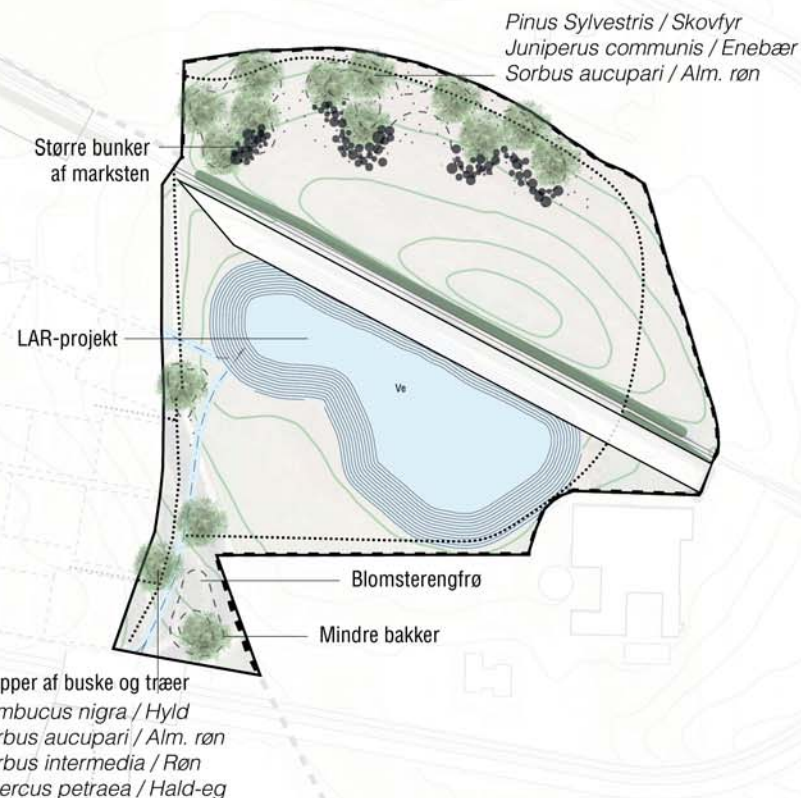
Der kan indtænkes plantning af træer og buske i området nord for banestien samt i den lille trekant vest for grusvejen, som dog ikke må skygge for bassinerne. Desuden kan der sættes arter af krydderurter f.eks. mynte, merian og timian i selvsamme områder.

Der bør ikke ske udplantning eller udsåning i området mellem grusvejen og banestien, dvs. i arealet hvor der anlægges bassin. Der kan med fordel udlægges stembunker. Ligeledes kan der udlægges større bunker med træ, af karakter som en væltet brændestak og med samme dimensioner. Brændestak og stembunker/diger kan fungere som insekthoteller og overvintringslokalitet for mindre pattedyr, padder og krybdyr.

TERRÆNBEARBEJDNING

For at skabe et mere levende landskab etableres mindre sandbakker med beplantning i form af grupper af buske og træer. Blomsterengfrø sås på og på sydsiden af bakkerne.

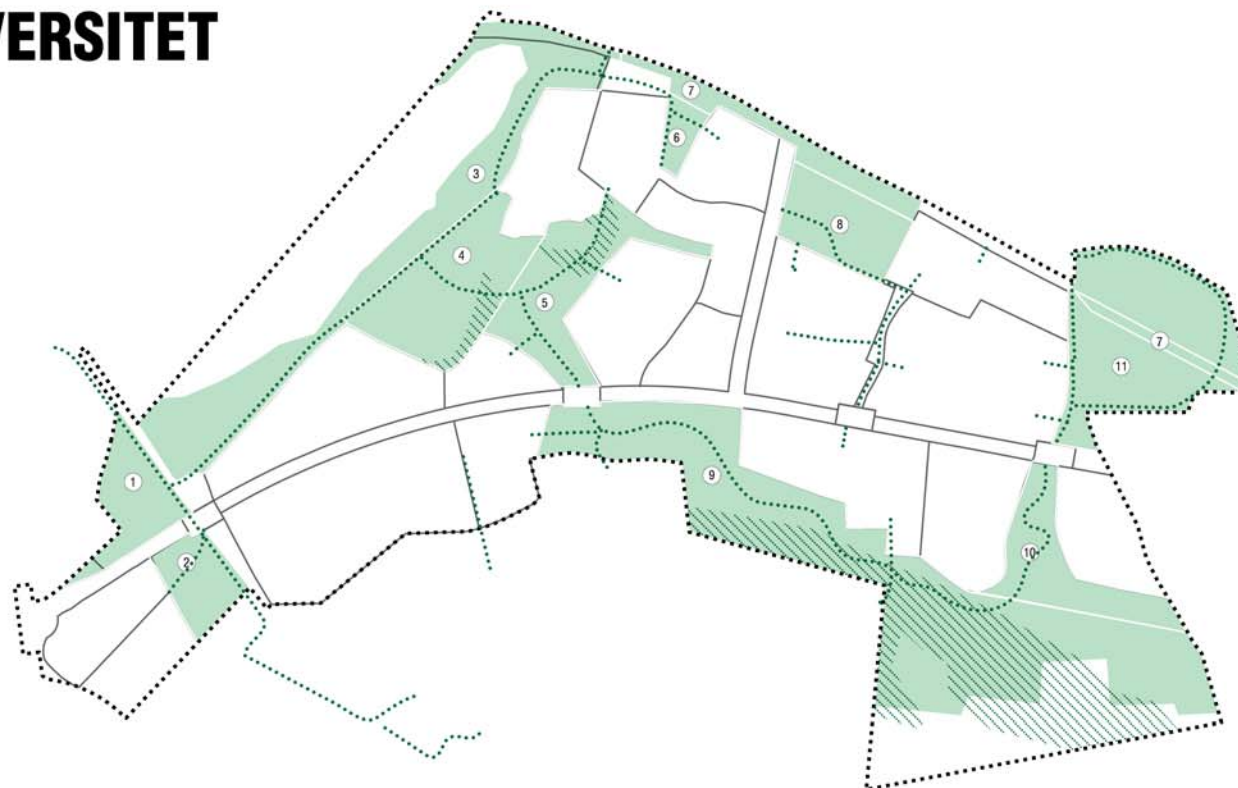
Stierne på området tænkes i form af slåede græsstier som også gavner biodiversiteten.

POTENTIALER FOR ØGET BIODIVERSITET

Tabellen giver et overblik over delområder i Arnbjerg med nummer og kaldenavn.

Desuden er angivet tanker om områdets forhold til muld, mineraljord, udsåning, plantning og evt. etablering af blomstereng. Slutteligt er der angivet om der findes registreret §3 natur i området.

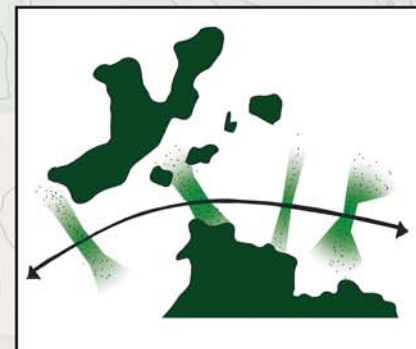

Område	Navn	Areal	Muld	Udlægning af mineraljord	Udsåning af egnede arter	Plantning	Evt. etablering af blomstereng	§ 3 - område
1	Bassinhjørnet	(11.500 m²)	Nej	Ja	Evt.	Nej	Nej	Ja
2	Den vestlige korridor	(8.370 m²)	Nej	(Ja)	Evt.	(Ja)	Ja	Nej
3	Søfronten	(39.360 m²)	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja
4	Midtengen	(23.930 m²)	Nej	(Ja)	Nej	(Nej)	Nej	Ja
5	Dalstrøg midt	(20.420 m²)	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej	Ja
6	Birkelunden	(3.300 m²)	Nej	Nej	Nej	(Ja)	Nej	Nej
7	Overdrevsskråning bane	(12.000 m²)	Nej	(Ja)	Nej	Nej	Nej	Nej
8	Nord	(13.250 m²)	Begrænset	(Ja)	Evt.	(Ja)	(Ja)	Nej
9	Lands Skoven	(83.270 m²)	Ja	Nej	Evt.	Ja	(Ja)	Nej
10	Øst	(15.630 m²)	Begrænset	(Ja)	Evt.	(Ja)	Ja	Nej
11	Bassinområdet	(35.450 m²)	Nej	Ja	Evt. *	(Ja)	Nej	Nej

* i dele af området

4 // HELHEDSPLAN

Illustrationen samler indsatserne for de enkelte delområder i en overordnet helhedsplan. Fokus har været at styrke de visuelle forbindelser, samt de eksisterende landskabelige træk igennem beplantning og terrænbearbejdning. Helt overordnet har det været vigtigt at dyrke de tværgående landskaber på tværs af fordelingsvejen og skabe landskabelige sammenhænge mellem skoven og søerne. Skitsen til højre viser det landskabelige hovedgreb.

5 // PRIORITERING

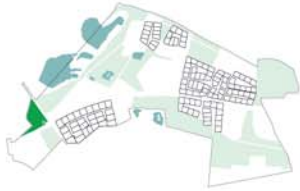
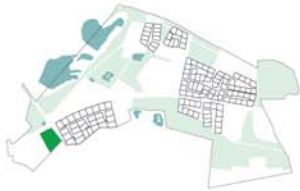
Tabellen og diagrammet illustrer et forslag til hvilke områder der bør prioriteres. Tabellen beskriver i stikordsform hvilke indsatser der er behov for.

Område	Navn	Areal	Aktion
9	Langs Skoven	(83.270 m ²)	Muldudlægning, terrænbearbejdning, etablering af skovbryn
7	Overdrevsskråning bane	(12.000 m ²)	Terrænbearbejdning, sten- og stammebunker
8	Nord	(13.250 m ²)	Terrænbearbejdning, frugttræer og -buske, blomstereng
2	Den vestlige korridor	(8.370 m ²)	LAR-projekt, jorddiger, beplantning langs sti, evt. blomstereng
1	Bassin hjørnet	(11.500 m ²)	Jorddiger, levende hegn, evt. blomstereng
10	Øst	(15.630 m ²)	Terrænbearbejdning, stammebunker, træer og buske, blomstereng
11	Bassinområdet	(35.450 m ²)	Terrænregulering, stenbunker, træer og buske, blomstereng
4	Midtengen	(23.930 m ²)	LAR-projekt, tynde ud i beplantning
5	Dalstrøg midt	(20.420 m ²)	LAR-projekt, tynde ud i beplantning, evt. terrænregulere, beplantning
3	Søfronten	(39.360 m ²)	Hegn

6 // PLEJE OG DRIFT

Tabellen på de næste sider giver et overblik over hvordan de enkelte delområder skal plejes og driftes med henblik på at skabe de bedste vilkår for biodiversiteten.

Delområde	Navn / areal	Biotoper	Delområde angivet med grønt	Forudsætning	Maskinel pleje	Manuel pleje	Græsning	Øvrig pleje	Anden indsats
1	Bassin hjørnet (11.500 m ²)	Græsland og vandhul		Der påføres mineraljord og anlægges stendiger som foreslået. Der plantes træerække	Der kan ske høstet (inkl. opsamling) på græsarealer i september med let maskine. Såfremt arealet med tiden vokser til i høje græsarter og urter, skal der foretages 2 årlige høstet (med opsamling). 1 høstet sker da ultimo juni.	Evt. høj opvækst omkring digerene fjernes med buskrydder og køres ud af området eller henligges (vedplanter) i varige bunker	Arealet er for lille til at det vurderes muligt		Der bør laves særskilt plejeplan for det beskyttede vandhul. Derved lettes fremtidig indsats jf. krav til dispensation til ændring i §3 tilstand. Plejeplanen skal tage udgangspunkt i et optimalt successionsstadium, som bibeholdes.
2	Den vestlige korridor (8.370 m ²)	Græsland		Der påføres mineraljord og anlægges stendiger som foreslået. Der etableres levende hegn mod sydvest	Der kan ske høstet (inkl. opsamling) på græsarealer i september med let maskine. Såfremt arealet med tiden vokser til i høje græsarter og urter, skal der foretages 2 årlige høstet (med opsamling). 1 høstet sker da ultimo juni.	Evt. høj opvækst omkring digerene fjernes med buskrydder og køres ud af området eller henligges (vedplanter) i varige bunker	Arealet er for lille til at det vurderes muligt	Det nyetablerede levende hegn tyndes når behovet opstår, således at de enkelte træer kan vokse sig store	
3	Søfronten (39.360 m ²)	Engarealer med varierende fugtighed		Al kørsel skal undgås også i forbindelse	Bør undgås	Der sker vedvarende maskinel buskrydning og rydning med motorsav af evt. opvækst af vedplanter	Der bør iværksættes græsning med heste eller kreaturer i én stor fold. Førstegangsrydning kan suppleres med græsning af geder i 1-2 år.		Hvis arealet bliver for monotont, kan der evt. graves mindre vandhuller (skrab) i det ubeskyttede engareal, således at der skabes med variation og skabes flere levesteder

Delområde	Navn / areal	Biotoper	Delområde angivet med grønt	Forudsætning	Maskinel pleje	Manuel pleje	Græsning	Øvrig pleje	Anden indsats
4	Midtengen (23.930 m²)	Eng, græsareal og overdrev samt vandhul		Der åbnes op mod vandhullet fra syd. Traktose minimeres og der udlægges mineraljord	Bør undgås	Der kan ske rydning af arealerne ind mod §3 arealerne og i disse. Evt. buskrydning, hvis ikke græsningen kan holde opvækst nede	Der bør iværksættes græsning med heste og/eller kreaturer i én stor fold evt. i sammenhæng med delområde 5		
5	Dalstrøg midt (20.420 m²)	Græsareal, overdrev og vandhul		Der udlægges mineraljord. Der udlægges sten- og grusbunker og bunker af træstammer. Der ryddes for opvækst øst for vandhullet. Vandhullets sydlige brink lægges ned	Bør undgås. Der kan evt. komme let maskinel pleje på tale det første år, hvis næringsstofpuljen i jorden gør at opvæksten af urter (tidsler mm.) er meget kraftig. Der kan køres et spor gennem vegetation til vedligehold af åben sti (materialet opsamles)	Der kan ske rydning af arealerne ind mod §3 arealerne og i disse. Evt. buskrydning, hvis ikke græsningen kan holde opvækst nede	Der bør iværksættes græsning med heste og/eller kreaturer i én stor fold evt. i sammenhæng med delområde 4	Det nyetablerede levende hegn/skovstykke tyndes når behovet opstår, således at de enkelte træer kan vokse sig store	
6	Birkelunden (3.300 m²)	Skov/lund		Der plantes ask		Vedvarende udtynding og henfald		Stammer bibeholdes i området og henfalder	
7	Overdrevsskråning bane (12.000 m²)	Overdrev, sandskråning		Der ryddes for opvækst, men bibeholdes enkelte træer. Den sydlige skråning terrænbearbejdes. Der udlægges evt. mineraljord	Ingen	Rydning med buskrydder og motorsav, således at der holdes lysåbent. Materialer trækkes ud af terræn og vedmasse placeres evt. i område 8	Nej		Udlægning og friholdelse af større sten

Delområde	Navn / areal	Biotoper	Delområde angivet med grønt	Forudsætning	Maskinel pleje	Manuel pleje	Græsning	Øvrig pleje	Anden indsats
8	Nord (13.250 m²)	Græsareal		Etablering af bassin og udlægning af sten/træ	Der kan køres med let maskinel. Afslået materiale opsamles	Rydning med buskrydder og motorsav når behov opstår		Frugtbuske og træer beskæres efter behov. Evt. omlægning af blomstereng	Der udlægges til stadighed nye træbunker
9	Lands Skoven (83.270 m²)	Skov, skovbryn og åbent græsland		Tilplantning som beskrevet. Udlægning af træbunker	Der kan køres med maskiner som ikke giver traktose. Der kan køres et spor gennem vegetation til vedligehold af åben sti (materialet opsamles)	Rydning med buskrydder og motorsav når behov opstår	Der kan evt. etableres græsningsfold	Det nyetablerede levende hegn/skovstykke tyndes når behovet opstår, således at de enkelte træer kan vokse sig store	Der udlægges til stadighed nye træbunker
10	Øst (15.630 m²)	Græsareal				Rydning med buskrydder og motorsav når behov opstår		Evt. omlægning af blomstereng	
11	Bassinområdet (35.450 m²)	Overdrev, græsland, eng		Ingen omlægning og jordbehandling samt traktose. Etablering af bassin. Udlægning af mineraljord og stenbunker samt brændestakke	Der kan evt. køres med let maskinel. Afslået materiale opsamles!	Rydning med buskrydder og motorsav når behov opstår	Gerne græsning hvis muligt. Får bør undgås		